

ГЕРОЙ нашага часу — творца актыўным, жыццядзейным і высокаінтэлектуальным будаўнікам камунізму. Адлюстраванне яго вобраза — галоўны клопат і важнейшая мета майстроў мастацтва ўсіх жанраў. Задача гэтага вельмі складаная і патрабуе сур'ёзных намаганняў, дапытлівых творчых пошукаў для яе вырашэння.

Справа ў тым, што «чалавек» — гаворыць таварыш М. С. Хрушчоў, — не нараджаецца адразу камуністычным чалавекам. Такого чалавека ніхто яшчэ не ведае, вы яго не бачылі. Яго нельга выдумаць — ён будзе стварацца ў працэсе паводу камуністычнага грамадства, у працэсе завяршэння пераходу ад сацыялізму да камунізму».

Вобраз будаўніка камунізму

Гэтая думка жаўцэражацца праўдай нашага жыцця. Рысы такога чалавека будучыні мы ўжо знаходзім, напрыклад, у вобразе Валандыя Гананавіча, ва ўдзельніку брыгады камуністычнай працы, у абліччы пераможцаў космасу, аўтараў геніяльных адкрыццяў у навуцы і тэхніцы.

У глыбінных народных творах шукаць прататып герояў мастацкіх твораў, бо ў штодзённай дзейнасці народа нараджаецца камуністычны чалавек. Гэта чалавек шчодрата таленту і магутнай волі, дапытлівай думкі і шырокага кругагляду, невычарпальнай творчай энергіі і глыбокіх, шырых эмоцый.

Асноўны, выпрабаваны часам мета нашага мастацтва — сацыялістычны рэалізм — самы надзейны ў стварэнні вобраза сучасніка. Ён дапамагае глыбей пранікнуць у жыццё і творча выкарыстаць здаровыя традыцыі ў мастацтве мінулага, вопыт класікаў у галіне ўвасаблення ўнутранага свету чалавека на сцэне і на экране, у музычных творах і ў мастацкіх палатнах.

Кіруючыся метадам сацыялістычнага рэалізму, прынятым камуністычнай партыяй, беларускія майстры за апошні час дамагліся пэўных поспехаў у галіне стварэння рэалістычнага партрэта сучаснага героя.

Увага вобразу сучасніка за апошні час была аддана ў спектаклях «Бітва ў дароце» (Тэатр імя Якуба Коласа), «Подвиг становіцца вядомым» (Тэатр імя М. Горькага), «Учора ў Касаткіне» (Тэатр юнага гледача), у эсках партрэтаў будаўнікоў новых электрастанцый І. Стасевіча і ў кінафільмах «Строгая жыхарка», у праграмах вэкальных і сімфанічных творах беларускіх кампазітараў і інш.

Але не ўсе гэтыя вобразы могуць служыць асновай, прыкладам для пераўвасаблення. На жаль, у нас мала вобразаў сучаснікаў, якія ўжо сталі мастацкімі тыпамі. Даволі часта яшчэ сустракаюцца на сцэне і на экране героі з абмежаванымі грамадскімі ідэаламі, небагатымі інтэлектам, з невыразнымі псіхалагічнымі рысамі.

Не парадвалі значнымі партрэтамі будаўнікоў камунізму ў мінулым і ў пачатку новага сезону кінатэатраў. Тэатр оперы і балету пакуль што вельмі мала зрабіў для таго, каб у оперных і балетных спектаклях паўнакроўна замяніць вобраз саўвасцана чалавека, які здзяйсняе грандэзныя сімвалічныя паводу разгортвання будаўніцтва камунізму.

Не вялікую актыўнасць прадуляе ў гэтай галіне і кінастудыя «Беларусьфільм».

Камуністычная партыя скіроўвае увагу саўвасцанаў да вобраза сучаснага героя. Яму ў першую чаргу павінны быць адданы талент і творчая энергія майстроў і моладзі.

«Хіба не з'яўляецца добрым і патрэбным такі творч., — гаворыць таварыш М. С. Хрушчоў, — у якім аўтар праўдзіва паказвае сучасных герояў? Такія аўтары не ўсё адрабляюць у сваіх сучасных героях, яны бачаць людзей такімі, якімі яны бываюць».

На парадку дня — майстэрства

30 лістапада адбыўся адкрыты партыйны сход Саюза пісьмемнікаў БССР з парадкам дня: «Аб творчасці і выхаванні маладых пісьмемнікаў». З дакладам выступіў паст В. Вітка. Ён падрабязна спыніўся на творчасці маладых празаікаў і паэтаў, расказаў аб рабоце Саюза пісьмемнікаў і яго друкаваным органам па выхаванню літаратурнай моладзі.

У супрачкі выступілі П. Пестран, А. Вялюгін, А. Асіпенка, Я. Брыль, Ю. Сяіра, К. Пірэня, А. Бяльвіч, Г. Бураўнін, М. Лынькова, А. Дзеружынін.

Падрабязна справядача аб адкрытым партыйным сходзе будзе азначана ў адным з бліжэйшых нумароў газеты.

Новы клуб

Днямі ва ўрачэстай абстаноўцы адбылося адкрыццё калгаснага клуба ў сельгасарцелі імя Леніна Бешанковіцкага раёна. Новы клуб — гэта прыгожы цагляны будынак, пабудаваны на тэплавому праекце. Апрача глядзельнай залы, разлічанай на 250 месцаў, у клубе ёсць некалькі працы гуртоў мастацкай самадзейнасці, для калгаснай бібліятэкі. Праўдзівае калгаснае рашэнне да канца бягучага года набыць уласную стацыянарную кінастудыю.

К. ХРУЦКІ.

Фестываль кінафільмаў

У гарадскім пасёлку Рудзэнск у памышанай раёнага Дома культуры праходзіць фестываль савецкіх кінафільмаў. На працягу тыдня дэманстраваліся мастацкія фільмы «Сёстры», «Васемнаццаць год», «Пакмурная раініца», «Памічы сэрца» і інш.

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН. ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СІАУЗА ПІСЬМЕМНІКАУ БССР

№ 95 (1411) Серада, 2 снежня 1959 года Цана 40 кап.

юць у жыцці — у барацьбе і працы за свядзрэнне новага. І гэта з'яўляецца заканамерным і правільным. Трэба выхоўваць людзей на добрых прыкладах, паказам становага ў мадэлі пракладваць шляхі ў будучыню».

Паказу «людзей такімі, якімі яны бываюць у жыцці і працы за свядзрэнне новага», не спрыяюць іспанішны «ідэальны героі» або вобразы людзей з абавязковымі «іліямі капіталізму» ў свядомасці.

Пяжасці, якія сустракаюцца на шляху стварэння вобраза будаўнікоў камунізму, некаторыя майстры спрабуюць штучна пераадолець наўмысным ускладненнем новага мастацтва, празмерным захваленнем экзатыкай форм, і іншымі наўмыснымі «эстэтычнымі замінамі». Аднак сваёй мэтай такія мастакі не дасягаюць, бо яны падабляюць сябе жыццю адчування сучаснасці, з усім багаццем яго адценняў і колераў.

Спраўдзіны становай героі нашага часу свядражае новае ў жыцці, у псіхіцы, думках і паводзінах чалавека, перамогу новага над старым. Яго нельга маляваць адной белай фарбай, без уліку рэальных супярэчнасцей, якія перадаюцца ў працэсе развіцця героя, у барацьбе камуністычных прынцыпаў і поглядаў з рэшткамі ўласніцкай буржуазнай маралі.

Адзіства высокай ідэянасці і дасканалата рэалістычнага майстэрства, сур'ёзнае павышэнне патрабавальнасці да мастацкай якасці твораў — важнейшая ўмова нараджэння багатага думкамі і пацучымі вобраза будаўніца камунізму.

Музычны партрэт савецкага чалавека — творчы новага жыцця таксама нельга ствараць, пакуль не знойдзены мелодыі аркія, даходлівыя і разам з тым свежыя, шырыя. Вядома, калі ў творы адсутнічае шырока мелодычнае дыханне, ніякі цікавыя тэмбравыя або гарманічныя фарбы не здолеюць замяніць мелодыю, і вобраз сучасніка будзе цямным, нежыццёвым.

Майстэрства жывапісанага або скульптурнага партрэта сучаснага героя не абмяжоўваецца вузкімі прафесіянальна-тэхнічнымі праблемамі. Вялікі ідэйны патрабаванні высокага майстэрства, гераічны характары — дастойнага мастацкага ўвасаблення.

Спраўдзіна майстэрства тут дасягаецца не знатуючы асобных прыватных фактаў жыцця, а дакладным аналізам і эмацыянальным абгуляваннем, якое здольна раскрыць сутнасць з'яў і праказаў жыцця. Аснова майстэрства — глыбокае веданне жыцця, мудрасць думкі, трапяткая чуждасць сэрца мастака.

На ўзбраенні мастака (апрача вялікага вопыту саўвасцанаў) павінны быць і класічны ўзоры партрэта Рапіна і Сярова, Рафаэля і Рамбрэнда.

Ці ж можна забыць геніяльнае майстэрства, якое нарадзіла трагічны, адухоўлены твор Сікстынскай мадонны або паэтычны, шыры партрэт артыстка Карсавінай?

Мы, зразумела, не заклікаем нашых майстроў да камернай інтымнасці манеры Валандыя Сярова, але нельга творча не выкарыстаць дасядаюцца малюнка класікаў, іх глыбокае разуменне душы сучаснікаў і ўмельства перадаць гэта з дапамогай фарбаў.

Шматгранны, сацыяльна значны партрэт сучасніка можа быць створаны ў выразнай нацыянальнай форме. Аднак выразнасць нацыянальнага рысы герояў не супярэчаць ідэям інтэрнацыяналізму і камуністычнай партыі, а, наадварот, убагачаюць імацінацыянальную культуру савецкага народа творчымі здымкамі кожнай сацыялістычнай нацыі. Нездарма сацыялістычная сутнасць савецкага чалавека выяўлена ў нацыянальнай форме.

Нашай культуры варожы касмапалітычна-абстрактныя ідэі, калі ў творах жывапісу або скульптуры не адзіны нацыянальны характар французска ад югаслава, англійска ад італьянца.

Зразумела, нацыянальнае своеасабыства вобраза новага чалавека эпохі паводу камунізму нельга шукаць у сівай старажытнасці, у далёкай мінуўшчыне і архаічных вобразах.

Новыя нацыянальныя рысы беларуса мастакі знаходзяць у душойным свеце сучаснасці — у рабочых, калгаснікаў і нацыянальнай інтэлігенцыі, у асаблівасцях іх вопраткі і побыту, у эстэтычных густах. Нацыянальныя рысы ёсць і ў «камсамольскіх вясельях», у святках песні і ўраджаю, у новых танцах, якія нарадзіліся ў мастацкай самадзейнасці, у творах народных умельцаў, у новым фальклоры.

Сацыялістычны рэалізм дае шырока прастору думцы мастакоў розных індывідуальнасцей і выхаванні ім галоўнай творчай задачы па стварэнні вобраза будаўніца камунізму. Гэты сапраўды партыйны імгавоўны і разнастайны мета не абмяжоўвае ініцыятывы мастака адной манерай, напрыклад, сціслаю выяўленчым сродкам або багаццем іх у галіне ўвасаблення ўнутранага свету героя, манументальна-вельнічавы або камерна-лірычнай паводу вобраза.

Шматграннасць жанраў, форм і манер беларускага мастацтва павінна быць выкарыстана ў мэтах стварэння багатага глыбокай думкай і адухоўленага шчырым эмоцыямі вобраза нашага сучасніка.

Аб скліканні чарговага XXIV з'езду КПБ Пастанова пленума ЦК КПБ, прынятая 28 лістапада 1959 года

Склікаць 16 лютага 1960 года чарговы XXIV з'езд Камуністычнай партыі Беларусі з парадкам дня:

1. Справядача Цэнтральнага Камітэта КП Беларусі.
2. Справядача рэвізійнай камісіі КП Беларусі.
3. Выбары Цэнтральнага Камітэта КП Беларусі.
4. Выбары рэвізійнай камісіі КП Беларусі.

Музею Айчыннай вайны — 15 год

Адбылося пашыранае пасаджэнне вучонага савета Дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, прысвечанае 15-годдзю муня. Удзел у пасаджэнні прынялі Герой Савецкага Саюза, былыя францітані і партызаны, перадавікі вытворчасці, работнікі культасвету, устаноў, прадстаўнікі грамадскай стаціі.

Даклад аб выніках работы музея за 15 год зрабіў дырэктар музея С. Шучукі. Затым выступілі ўдзельнікі Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны В. Пыжыкаў, Герой Савецкага Саюза Г. Худалеў, дырэктар Інстытута гісторыі Акадэміі навук БССР І. Краўчанка,

в. а. дырэктара Інстытута гісторыі партыі ЦК КПБ М. Мямкоў, былы сакратар Слуцкага мікраеінага падпольнага камітэта партыі А. Сцяпанавіч, сталыяр Мінскага трактарнага заводу М. Антонік. Порушы намеснікі і партызаны, перадавікі вытворчасці, работнікі культасвету, устаноў, прадстаўнікі грамадскай стаціі.

Даклад аб выніках работы музея за 15 год зрабіў дырэктар музея С. Шучукі. Затым выступілі ўдзельнікі Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны В. Пыжыкаў, Герой Савецкага Саюза Г. Худалеў, дырэктар Інстытута гісторыі Акадэміі навук БССР І. Краўчанка,

В. РАМАНОВСКАЯ.

Пісаць цікава, выдаваць добра

Традыцыйны дзень пісьмемніка адбыўся ў мінулыя дзень ў кнігарнях сталіцы. Як і заўсёды, на сустрэчы з беларускімі пісьмемнікамі прышлі яныла працоўных. Сярод іх былі работнікі розных прадпрыемстваў, служачыя устаноў, студэнты, хатнія гаспадыні і школьнікі. Булі непраўдзіва, калі мы скажам, што ўсе яны прышлі толькі для таго, каб атрымаць аўтограф пісьмемніка. Справа ў тым, што сустрэчы ўсё часцей становяцца сустрэчамі шчырых гаворак пра родную літаратуру, пра тое добрае, што стварылі пісьмемнікі, і пра творы, якія не хваляюць, напісаныя шэрай і невыразнай мовай.

Цікава сустрэча адбылася ў Цэнтральным кніжным магазіне. Сюды прышлі А. Бачыла, Р. Баранік, А. Вялюгін, А. Званок, П. Панчанка. Іх акружылі чытачы. Аляксей Бачыла прывітаў прысутных. Верш «Маё пакаленне» прачытаў Аляксей Званок. Затым пачалося тое, дзея чаго прышлі пакупнікі: набыць кнігу і пагаварыць з пісьмемнікамі.

Упершыню на такую сустрэчу прайшоў служачы Міністэрства гандлю тав. Шчырба. Ён гаворыць, што некаторыя творы беларускіх празаікаў чытаў, а што датычныя да паэзіі, дык ён не захапляецца і вершамі. Што ж, паэтам нельга срывацца густу. Есць і такія аматары кнігі, якія захапляюцца толькі паэзіяй. Але тав. Шчырба праслухаў верш Званока і заклочыў: «Добры верш... Напісаны з узаімам».

Тав. Шчырба пайшоў да касы. Праць колькі хвілін ён трымаў зборнік паэты «Табэ адной», і перагортваючы старонкі, гаварыў: «Пачытаем». Рабочы аднаго з прадпрыемстваў сталіцы Х. Вянюшоў — аматар кнігі. Дома ў яго ўласная бібліятэчка. У ёй творы Я. Купалы, М. Лынькова, П. Пестрака, М. Аўрамчыка, М. Танка.

Хочу набыць сёння творы Пімена Панчанкі і Алясея Бачылы, гаворыць ён.

«Вы ўсе кнігі набылі, што выхадзіць у Беларускім выдавецтве» — пытаецца ў Вянюшоў.

«Не. Толькі лепшыя. Нядаўна выйшлі з друку запіскі Капусціна «Суд ідзе». Такія кнігі патрэбны. Але мне, здаецца, аўтар мала праказаў над творами: вельмі схематычны сюжэт, бедная мова».

«Я таксама люблю творы савецкіх пісьмемнікаў, — гаворыць інжынер буйнейшай новабудоваў рэспублікі — Старобінскага калінара камбіната Эдуард Янк. — У мяне каля дзюх тысяч кніг. Сярод іх многа твораў беларускіх пісьмемнікаў. Калі я даведаўся пра дзень пісьмемніка, вырашыў прыехаць».

Э. Янк набыў каля дзюх беларускіх кніг і прымае ўдзел у нашай размове.

Ён згаджаецца, што кнігі іншы раз выдочаюцца нехайна і таму ў пакупнікоў няма жадання набыць іх. Пра гэта гавораць і многія іншыя. Яны прыводзяць факты, якія абурожуць. Нядаўна, напрыклад, у Цэнтральным кніжным магазіне была звестена кніга Я. Брыль «Выбраныя апавяданні». Пакупнікам трэба было экзамплітары толькі з вокладкай кнігі Я. Брыль. У не ж нехайны работнікі Мінскага паліграфічнага камбіната

ролі РТС. Ці не лепш было б у мошкірава калгаснах стварыць міжкласныя майстэрні, а калгасам даць магчымасць купіць запасыны часткі перааснастаў і дзяржавы.

Калі б у напу майстэрню набыць часткі некалькіх станкоў прыкладна на 30—50 тысяч рублёў, то мы без РТС праводзілі б самастойна рамонт трактараў. Гэта дае б магчымасць эканоміць кожны год не менш 100—200 тысяч рублёў. Апрача таго, тэхніка заўсёды была б спраўная, яна б не страдала ў гарачы час палывых работ.

У іпаўнен, што Пленум ЦК КПСС знойдзе мудрую раініцу ў найважнейшым праблем уздыму сельскай гаспадаркі.

Ціпер у нас на тэрыторыі калгасна працуе сельскі клуб. К новаму году накінем і здадзім у эксплуатацыю калгасны Палац культуры на 325 месцаў, у якім будзе магчымасць глядзець шырокаэкранныя фільмы. Будзем клубы ў пятай і шостай палыводных брыгадах.

Калі пачне працаваць калгасны Палац культуры, то няма ніякай неабходнасці, каб быў побач сельскі Дом культуры, у якім маленькая зала і працуюць два работнікі, якія ацхоўваюцца за кошт дзяржавы. Мы зноў, каб работнікі калгаснага клуба былі бар'ерам на шляху ўздыму калгаснай гаспадаркі. Таву наярэдадні Пленуму ЦК КПСС варта надумаць аб

ўклелі... раман «Перед рассветом» Фаміна.

— Гэта не выпадковасць, — з абурэннем гаворыць грэй пакупнік. — Галезіну лаяла быў у кнігарні № 12. Узай кнігу Анатолія Астрэйкі «Прыгоды дзеда Міхэля». Замест твора паэта ўклепаў кніжка... «Пад небам Іспаніі» Ж. Грыны.

Студэнтка Г. Шаўкун гаворыць, што набыла твор М. Нікрасава «Мёртвае возера». Кнігу друкаваў і таксама на паліграфічным камбінате. У ёй пераважна старонкі, якія прысуткі.

Удзельнікі сустрэчы прыводзяць і іншыя прыклады няўважлівасці работнікаў паліграфічнага камбіната. І разам з тым яны гавораць, што ёсць кнігі добра выданыя. Спраўдзіна, на паліках стаіць нямаля новых кніг з добрай вокладкай, добрай паперай, без памылак. Ахвотна набываюць аматары літаратуры новага кнігі — «Аду на слабах тавіка» Я. Скрыгана, «Выбраныя» Б. Мікуліча, «Табэ адной» А. Званока.

У гурты выдочаюцца жаданні чытачоў. Многія чкаюць твораў пра будову самігодкі. Студэнткі прапаноўваюць налісаць кнігу пра жыццё і вучобу моладзі. Сярод іх год жалычна пытаецца, чаму пісьмемнікі амаль што не пішуць твораў аб выдатных вучонках, якія ўнеслі вялікі скарб у развіццё савецкай навуцы.

Іншыя цікавіць творчыя планы пісьмемнікаў. Такое пытанне задала А. Бачыла. Паэт ахотна расказавае, што працуе над кнігай вершаў.

Паэты А. Астрэйка і Н. Пяліч выйшлі з друку запіскі Капусціна «Суд ідзе». Такія кнігі патрэбны. Але мне, здаецца, аўтар мала праказаў над творами: вельмі схематычны сюжэт, бедная мова».

І. ГАРПЕНК.

На зымак: І. (Узрост). Член літаратурнага аб'яднання пры газеце «Аўтазаводзец» сясар зыха шасі В. Шышоў падарыў пісьмемнікам зборнік празаікаў і паэтаў «Аўтазаводзец» «Кастрычнікам нараджэння». П. Глебка дзякуе сясару В. Шышоў.

2. (Злева). Пімен Панчанка сярод чытачоў.

3. (Унізе). На сустрэчы з чытачамі Аляксей Званок чытае верш. Фота С. Чарнашкіна і Ул. Крука.

В. РАМАНОВСКАЯ.

ролі РТС. Ці не лепш было б у мошкірава калгаснах стварыць міжкласныя майстэрні, а калгасам даць магчымасць купіць запасыны часткі перааснастаў і дзяржавы.

Калі б у напу майстэрню набыць часткі некалькіх станкоў прыкладна на 30—50 тысяч рублёў, то мы без РТС праводзілі б самастойна рамонт трактараў. Гэта дае б магчымасць эканоміць кожны год не менш 100—200 тысяч рублёў. Апрача таго, тэхніка заўсёды была б спраўная, яна б не страдала ў гарачы час палывых работ.

У іпаўнен, што Пленум ЦК КПСС знойдзе мудрую раініцу ў найважнейшым праблем уздыму сельскай гаспадаркі.

Ціпер у нас на тэрыторыі калгасна працуе сельскі клуб. К новаму году накінем і здадзім у эксплуатацыю калгасны Палац культуры на 325 месцаў, у якім будзе магчымасць глядзець шырокаэкранныя фільмы. Будзем клубы ў пятай і шостай палыводных брыгадах.

Калі пачне працаваць калгасны Палац культуры, то няма ніякай неабходнасці, каб быў побач сельскі Дом культуры, у якім маленькая зала і працуюць два работнікі, якія ацхоўваюцца за кошт дзяржавы. Мы зноў, каб работнікі калгаснага клуба былі бар'ерам на шляху ўздыму калгаснай гаспадаркі. Таву наярэдадні Пленуму ЦК КПСС варта надумаць аб

Гэта справа многіх

Цяпер у гарадах і вёсках пачаў распаўсюджвацца падліска на перадыдзінцы друку. Ужо амаль дзюж мільянаў экзэмпляраў газет і часопісаў выйшлі са працоўных і нямаючых суменняў, што ў 1960 годзе будзе распаўсюджана куды больш газет і часопісаў, чым у бягучым годзе. Пра гэта сведчыць тое, што на сённяшні дзень распаўсюджана газет і часопісаў амаль на 200 тысяч экзэмпляраў больш, чым у мінулым годзе за гэты ж перыяд. Здаецца, ці варта некалькіх палітычных і культурных ідэяў, каб перадыдзінцы газет і часопісаў, якія выйшлі ў свет, не былі перадыдзінцамі перадыдзінцаў?

Тут могуць запрэчыць: маўляў, усе газеты і часопісы рэкламуюцца аднолькава. Як паказала праверка ў Мінску, у радзе ўстаноў, навуцальных устаноў, на многіх заводах і фабрыках зусім не рэкламуюцца перадыдзінцы выданняў. Гэта ў прыватнасці датычыцца Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, медыцынскага інстытута, завода шарыкаваліцкіх кулач, мотавалазавода і іншых прадпрыемстваў і устаноў горада.

— Не можа быць, — апраўдваюцца работнікі Мінскай гарадской дырэцыі Саюздруку, — рэкламай мы забяспечылі ўсіх.

— Так, была ў нас такая рэклама, — усюды адказвалі нам у ўстановах і на прадпрыемствах Мінска, — ды, відаць, ужо вецер я сарваў. Што ж, магчыма так і так. Але якія да гэтага справа падліска, які не мае магчымасці пазнаёміцца з умовамі падліска на газет і часопісаў. Вываляў у гэтым перш за ўсё работнікі Мінскай гарадской дырэцыі Саюздруку, якія не сочыць за распаўсюджваннем плакатаў і лістовак, за прапагандай перадыдзінцаў друку.

Праверка паказала, што падліска галоўным чынам змяшчае з умовамі падліска на грамадска-палітычных выданнях, менш на галінавай і амаль не змяшчае з літаратурна-мастацкімі выданнямі. Правадыніцы агітацыйна-масавую работу вакол названых колькасці выданняў, грамадскія распаўсюджвальнікі друку тым самым абмяжоўваюць падліска ў выбары газет і часопісаў.

— Як у вас ідзе падліска на газет і «Літаратура і мастацтва», на часопісы «Полымя» і «Советская Отчизна»? — запыталі мы ў Тамару Дубовіч, якая адказвае за падліска ў Мінскім педагагічным інстытуце імя М. Горькага.

— Мы гэтыя выдання не кантралюем, — адказаў прыватна Тамара. — Я добра ведаю, колькі ў нас выйшаў экзэмпляраў газет «Чырвоная змена», «Фізікультурнік Беларусі» і іншых. Нам на гэтыя выдання ў райкома партыі давалі ліміт.

Цяжка папрануць дзяцінства. Сваю работу яна выконвае сумленна. Дзяцінства толькі адно, што ў Мінскай гарадской дырэцыі Саюздруку, ні ў Мінскім райкоме партыі не растуць неабходныя весці не толькі вакол названых выданняў, але і на многіх іншых і асабліва на літаратурна-мастацкіх газетах і часопісах.

Такія прыкрыя недахопы не адзінаковы. Асабліва яны нагледжаны ў сельскай мясцовасці, дзе падліска выдана ў асноўным работнікі аддзяленняў сувязі і калгасныя пашталіцы. Літаратурна-мастацкі друк на вёсцы не даходзіць да масавага чытача. На сённяшні дзень выдана на 1960 год часопіса «Советская Отчизна» ў Ашмянскім раёне толькі тры экзэмпляры, у Пінскім — два экзэмпляры, у Мёрскім — адзін экзэмпляр, а ў Васілішкаўскім раёне ніводнага. Не назвага лепшае становішча і з часопісам «Полымя». Падліска на гэтыя выдання пад парозам армію.

Вельмі незадавальняюча ідзе падліска на газеты «Літаратура і мастацтва» і «Советская культура», якія разлічаны як на шырокае кола чытачоў, так і на работнікаў мастацтва і культуры. Падліска на гэтыя выдання ідзе ніжэй, чым у мінулым годзе.

Становішча дзіўным, што многія нашы дзеячы мастацтва абыхаваюцца стаўяцца да прапаганды сваіх газет. Напрыклад, кампазітары Р. Пукст і У. Ул. Юлінаў, а таксама многія вядучыя артысты Тэатра імя Янкі Купалы і опернага тэатра, выкладчыкі кансерваторыі і музычнага вучылішча не выйшлі са сваіх газет, у якіх асвятляюцца пытанні развіцця савецкага мастацтва.

У перадыдзінцы друку ўжо неаднаразова гаварылася аб тым, што работнікі культветустановаў не толькі не аказваюць сувязістаў дапамогі ў падлісцы, але і ў большасці выпадкаў самі не выйшлі са сваіх выданняў. Самагэ, спадзяванне на сувязістаў быццём у распаўсюджванні літаратурна-мастацкіх газет і часопісаў і на сённяшні дзень. Не ўсё, вядома, робіць сувязістаў і работнікі Саюздруку, якія вядуць, як было звычайна, вышэй, слаба растлумачальную работу і прапаганду гэтых выданняў. Для таго, каб палепшыць работу па распаўсюджванні газет і часопісаў, ім патрэбна дапамога работнікаў устаноў культуры.

Незадавальняюча праводзіцца работа і па афармленню бюджэтных падліска для бібліятэк, хат-чытальніц, клубу і дамоў культуры. У кожнай вобласці сёння ішч можна знайсці дзесяткі культветустановаў, якія да гэтага часу не аформілі падліска на газеты і часопісы на 1960 год. У некаторых месцах, як і дзіўна, падліска значна скарачаюць, пазбавляючы тым самым чытачоў бібліятэк і хат-чытальніц магчымасці знаёміцца з перадыдзінцамі друку. Напрыклад, у гарадскім раёне Віцебска на 1960 год для культветустановаў пад выкладкам так званай брацкабы з прамернасцю вылісана газет і часопісаў на чатыры тысячы рублёў менш, чым у бягучым годзе. Падобныя факты нагледжаны ў Пінскім і Лагішынскім раёнах Брэсцкай вобласці, у Радзівіцкім раёне Маладзечанскай вобласці. Відаць, некаторыя кіраўнікі культветустановаў няправільна зразумелі ўказанні партыі і ўрада, прыраўняўшы бібліятэкі, хат-чытальніцы да вядомых падліска для якіх сапраўды павінна скараціцца да мінімуму.

Многія бібліятэкі, хат-чытальніцы, якія дзіўна, не вылісаны на 1960 год часопісаў «Полымя», «Советская Отчизна», «Маладосць» і газет «Літаратура і мастацтва». Вываляў у гэтым кіраўнікі ўпраўленняў і аддзяленняў культуры, якія правялі абыхаваюцца да вылісання перадыдзінцаў выданняў, Міністэрству культуры БССР вярта сур'езна разабрацца ў гэтым пытанні.

Да канца падліска на цэнтральных часопісах засталася лічаныя дні, маля засталася часу і да заканчэння ўсёй падліска. У гэтыя дні неабходна прыняць усе меры, каб цалкам задовольніць патрабаванні насельніцтва на газеты і часопісы. Без дапамогі работнікаў культветустановаў сувязістаў з гэтай работай справіцца цяжка. Неабходна агучыць намагаюцца імямі дабіцца таго, каб кожная сям'я ў горадзе і на вёсцы вылісала і чытала беларускія літаратурна-мастацкія выдання.

М. ПАЛУНІЧАУ,
старшы інспектар
упраўлення Саюздруку.

Калектыў Дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра імя М. Горькага паказаў мінчанам прэм'еру спектакля «І адзін у полі воў» па п'есе Ю. Дольд-Міхайліка ў пастаноўцы рэжысёра заслужанага артыста БССР М. Співака.

На адмыку: сцэна з трэцяга акта. У ролі Генрыхы Фоль-Фольдрынга заслужаны артыст БССР Г. Някрасаў, у ролі Андрэ — І. Камароў.

Фота Ул. Лупейкі.
Фотажурнік БЕЛТА.

Гэта было на Магілёўшчыне, дваццаць сем гадоў таму назад. Сяляне адракаліся ад вузкіх палосак, спрадзёнай настыцы. Кулак, як клычкі, трымаўся за ўваенасць. А ў вёсцы грамада і ў калгас яшчэ не перыла, і па-старому жыць не хацела. Дзе ўвядзена праўда? З раёна прыязеда прадстаўнікі, выступілі на сходзе, а гаварыць добра не ўмеа. А тут па бездарожжы на хуцкім кані і непадымажы, рыпучых колах Барыс Падбарэзкі прыехаві і ў вёску. Ні ў адной вёсцы тады не было клубу. Які вуліцы даводзілася паказаваць, а які дождж — у гумне. А кіно няма. Сяляне нават надыліся на экране пачытаць не маглі. Барысу Падбарэзскаму, маладому кінамеханіку, давялося і апаратуры кіраваць, і чытаць на экране. Як бы там ні было, а старыя на царку забываліся і ў кіно ішлі.

А калі Барыс Падбарэзкі прывёз у вёску гукавы фільм «Чапаеў» — быў незвычайны поспех. Ён бачыў, як пасля сеанса сёй-той і сялаў крадком выйраў, а мужчыны гаварылі:

— От што значыць Савецкая ўлада, а мы ішчэ ў калгасы не верым.

Там малады механік упершыню адуціў, што ён вельку карысць прыносіць людзям. Ні завулічкі, ні праўдзіны дажджы не маглі суняць яго імкнення. «Яданы госьці, любімы сябра», — дзе толькі Барыс Падбарэзкі ні паказаў кіно, усюды так называлі яго.

Пасля гэтых ён пераляжае працаваць у Смагонскі раён. І тут сяляне ніколі не бачылі кіно, бо пры панскіх Польшчы не толькі кіно, а нават добрыя кніжкі не было пачытаць. Ад штрафаў да падаткаў селянін не мог дымаць. А пры Савецкай уладзе прыйшоў дастатак да былога беднага. Кніжкі і кіно сталі найлепшымі дарадчыкамі моладзі і старых.

Цесна звязаны з глядачамі артысты Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Я. Коласа.

Вываляў у гэтым кіраўнікі ўпраўленняў і аддзяленняў культуры, якія правялі абыхаваюцца да вылісання перадыдзінцаў выданняў, Міністэрству культуры БССР вярта сур'езна разабрацца ў гэтым пытанні.

Да канца падліска на цэнтральных часопісах засталася лічаныя дні, маля засталася часу і да заканчэння ўсёй падліска. У гэтыя дні неабходна прыняць усе меры, каб цалкам задовольніць патрабаванні насельніцтва на газеты і часопісы. Без дапамогі работнікаў культветустановаў сувязістаў з гэтай работай справіцца цяжка. Неабходна агучыць намагаюцца імямі дабіцца таго, каб кожная сям'я ў горадзе і на вёсцы вылісала і чытала беларускія літаратурна-мастацкія выдання.

Многія бібліятэкі, хат-чытальніцы, якія дзіўна, не вылісаны на 1960 год часопісаў «Полымя», «Советская Отчизна», «Маладосць» і газет «Літаратура і мастацтва». Вываляў у гэтым кіраўнікі ўпраўленняў і аддзяленняў культуры, якія правялі абыхаваюцца да вылісання перадыдзінцаў выданняў, Міністэрству культуры БССР вярта сур'езна разабрацца ў гэтым пытанні.

* Барыс Мікуліч Вываляў. Дзяржаўнае выдання БССР. Рэдакцыя мастацкай літаратуры. Мінск, 1959.

П'яты нумар часопіса «Советская Отчизна» адкрываецца вершам Івана Бурсава «Семілетка», які не пазбаўляе элементарна риторыкі. Аднак у ім ёсць удалы пэтычны знаходкі: сямігодка — гэта «жаркіе, звонкіе, вясёлыя таны в ізобліе вильшого-го труда», гэта «грохот цехов, где куется эпоха мира, счастья и радости на земле!».

І было б вельмі даручы, каб і Барыс Эдуарда Карпачоў «Хлеб и соль», прысвечаны людзям і справам на будучыні Старобінскага калініна камбіната, адкрываў гэты нумар разам з памятным вершам, які прагучы бы сваёсабытным эпіграфам да нарыса.

Каштоўная якасць твора маладога нарысця ў тым, што, паказваючы ў баку лічы і факты, якія ляжаць на паверхні, ён паставіў перад сабой больш складаную задачу — раскрыць характары маладых будаўнікоў камунізму, паказаць не толькі тое, як яны пачынаюць «строить комбинат, а ж і як і доводзіцца «строить себя». Праз лёс Нады Круціко і яе сябра Леа Кавіава, што трагічна загінуў на працягу шахты, Эдуард Карпачоў праўдыва і пераканальна паказвае, як палітычны і перадачы, пра «трудове, как молот, дека» расказана хваляюча, проста, а мастацкім гукам і тактам.

Не гэта ўсё, што паказвае, што М. Садковіч дае ў творы дасціпны замаляваў нораваў і побыту сучаснай Англіі, пейзажаў Лондана.

У пэтым жа апавесці напісана няроўна. Многія старонкі ён бяспрыкладна ўдала (шасцідэсяцілітні паход прыхільнікаў міру да ядзернага цэнтра, каб выказаць пратэст супраць гоніў забурэнняў, малюць бачуць Янкі па чужой зямлі ў пошуках працы і хлеба, апавяданне Біла Хамільтона, уся лінія ўзаемаадносін паміж Янкам і Катлін, сцяжына працы ў Віцебску і выкананне абавязкаў — усе працеш на будаўнічым аб'екце — ад падрывоў і траўніў для падмурка і да аддзельных работ.

Старонкі запіснай кніжкі лісьменніка Піла Пестрака знаёмыя нас з яскравымі фактамі самаадданы працы савецкіх людзей у жыва-лагодным саб'есе ў Зарэччы на ўскраіне гарадскога пасёлка Жодзіна.

Нізка «Новыя стихы» Пятра Валкава сведчыць аб упартай працы паэта над словам, аб яго шырым імкненні скласці такую песню, якая б «шла советичной в народ». З добрым пэтычным настроем напісаны верш «Партизанские рассказы». Міністэрства культуры СССР да дугатрацінавую работу і высока паказчыкі на кінаабслугоўванню насельніцтва ўнагародзіла яго награду аном значым выдаткі культветработы. У адказ на ўнагароду Барыс Падбарэзкі абавязвае выказаць гаварыць план да адкрыцця чарговага Пленума ЦК КПСС.

В. СУРМАЧ,
дырэктар Залескага сельскага Дома культуры.

Сморгонскі раён

Гэта была на Магілёўшчыне, дваццаць сем гадоў таму назад. Сяляне адракаліся ад вузкіх палосак, спрадзёнай настыцы. Кулак, як клычкі, трымаўся за ўваенасць. А ў вёсцы грамада і ў калгас яшчэ не перыла, і па-старому жыць не хацела. Дзе ўвядзена праўда? З раёна прыязеда прадстаўнікі, выступілі на сходзе, а гаварыць добра не ўмеа. А тут па бездарожжы на хуцкім кані і непадымажы, рыпучых колах Барыс Падбарэзкі прыехаві і ў вёску. Ні ў адной вёсцы тады не было клубу. Які вуліцы даводзілася паказаваць, а які дождж — у гумне. А кіно няма. Сяляне нават надыліся на экране пачытаць не маглі. Барысу Падбарэзскаму, маладому кінамеханіку, давялося і апаратуры кіраваць, і чытаць на экране. Як бы там ні было, а старыя на царку забываліся і ў кіно ішлі.

А калі Барыс Падбарэзкі прывёз у вёску гукавы фільм «Чапаеў» — быў незвычайны поспех. Ён бачыў, як пасля сеанса сёй-той і сялаў крадком выйраў, а мужчыны гаварылі:

— От што значыць Савецкая ўлада, а мы ішчэ ў калгасы не верым.

Там малады механік упершыню адуціў, што ён вельку карысць прыносіць людзям. Ні завулічкі, ні праўдзіны дажджы не маглі суняць яго імкнення. «Яданы госьці, любімы сябра», — дзе толькі Барыс Падбарэзкі ні паказаў кіно, усюды так называлі яго.

Пасля гэтых ён пераляжае працаваць у Смагонскі раён. І тут сяляне ніколі не бачылі кіно, бо пры панскіх Польшчы не толькі кіно, а нават добрыя кніжкі не было пачытаць. Ад штрафаў да падаткаў селянін не мог дымаць. А пры Савецкай уладзе прыйшоў дастатак да былога беднага. Кніжкі і кіно сталі найлепшымі дарадчыкамі моладзі і старых.

Калектыў Дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра імя М. Горькага паказаў мінчанам прэм'еру спектакля «І адзін у полі воў» па п'есе Ю. Дольд-Міхайліка ў пастаноўцы рэжысёра заслужанага артыста БССР М. Співака.

На адмыку: сцэна з трэцяга акта. У ролі Генрыхы Фоль-Фольдрынга заслужаны артыст БССР Г. Някрасаў, у ролі Андрэ — І. Камароў.

Фота Ул. Лупейкі.
Фотажурнік БЕЛТА.

Гэта было на Магілёўшчыне, дваццаць сем гадоў таму назад. Сяляне адракаліся ад вузкіх палосак, спрадзёнай настыцы. Кулак, як клычкі, трымаўся за ўваенасць. А ў вёсцы грамада і ў калгас яшчэ не перыла, і па-старому жыць не хацела. Дзе ўвядзена праўда? З раёна прыязеда прадстаўнікі, выступілі на сходзе, а гаварыць добра не ўмеа. А тут па бездарожжы на хуцкім кані і непадымажы, рыпучых колах Барыс Падбарэзкі прыехаві і ў вёску. Ні ў адной вёсцы тады не было клубу. Які вуліцы даводзілася паказаваць, а які дождж — у гумне. А кіно няма. Сяляне нават надыліся на экране пачытаць не маглі. Барысу Падбарэзскаму, маладому кінамеханіку, давялося і апаратуры кіраваць, і чытаць на экране. Як бы там ні было, а старыя на царку забываліся і ў кіно ішлі.

А калі Барыс Падбарэзкі прывёз у вёску гукавы фільм «Чапаеў» — быў незвычайны поспех. Ён бачыў, як пасля сеанса сёй-той і сялаў крадком выйраў, а мужчыны гаварылі:

— От што значыць Савецкая ўлада, а мы ішчэ ў калгасы не верым.

Там малады механік упершыню адуціў, што ён вельку карысць прыносіць людзям. Ні завулічкі, ні праўдзіны дажджы не маглі суняць яго імкнення. «Яданы госьці, любімы сябра», — дзе толькі Барыс Падбарэзкі ні паказаў кіно, усюды так называлі яго.

Пасля гэтых ён пераляжае працаваць у Смагонскі раён. І тут сяляне ніколі не бачылі кіно, бо пры панскіх Польшчы не толькі кіно, а нават добрыя кніжкі не было пачытаць. Ад штрафаў да падаткаў селянін не мог дымаць. А пры Савецкай уладзе прыйшоў дастатак да былога беднага. Кніжкі і кіно сталі найлепшымі дарадчыкамі моладзі і старых.

Цесна звязаны з глядачамі артысты Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Я. Коласа.

Вываляў у гэтым кіраўнікі ўпраўленняў і аддзяленняў культуры, якія правялі абыхаваюцца да вылісання перадыдзінцаў выданняў, Міністэрству культуры БССР вярта сур'езна разабрацца ў гэтым пытанні.

Да канца падліска на цэнтральных часопісах засталася лічаныя дні, маля засталася часу і да заканчэння ўсёй падліска. У гэтыя дні неабходна прыняць усе меры, каб цалкам задовольніць патрабаванні насельніцтва на газеты і часопісы. Без дапамогі работнікаў культветустановаў сувязістаў з гэтай работай справіцца цяжка. Неабходна агучыць намагаюцца імямі дабіцца таго, каб кожная сям'я ў горадзе і на вёсцы вылісала і чытала беларускія літаратурна-мастацкія выдання.

Многія бібліятэкі, хат-чытальніцы, якія дзіўна, не вылісаны на 1960 год часопісаў «Полымя», «Советская Отчизна», «Маладосць» і газет «Літаратура і мастацтва». Вываляў у гэтым кіраўнікі ўпраўленняў і аддзяленняў культуры, якія правялі абыхаваюцца да вылісання перадыдзінцаў выданняў, Міністэрству культуры БССР вярта сур'езна разабрацца ў гэтым пытанні.

* Барыс Мікуліч Вываляў. Дзяржаўнае выдання БССР. Рэдакцыя мастацкай літаратуры. Мінск, 1959.

Чытаць ЧАСОПІСЫ

П'яты нумар часопіса «Советская Отчизна» адкрываецца вершам Івана Бурсава «Семілетка», які не пазбаўляе элементарна риторыкі. Аднак у ім ёсць удалы пэтычны знаходкі: сямігодка — гэта «жаркіе, звонкіе, вясёлыя таны в ізобліе вильшого-го труда», гэта «грохот цехов, где куется эпоха мира, счастья и радости на земле!».

І было б вельмі даручы, каб і Барыс Эдуарда Карпачоў «Хлеб и соль», прысвечаны людзям і справам на будучыні Старобінскага калініна камбіната, адкрываў гэты нумар разам з памятным вершам, які прагучы бы сваёсабытным эпіграфам да нарыса.

Каштоўная якасць твора маладога нарысця ў тым, што, паказваючы ў баку лічы і факты, якія ляжаць на паверхні, ён паставіў перад сабой больш складаную задачу — раскрыць характары маладых будаўнікоў камунізму, паказаць не толькі тое, як яны пачынаюць «строить комбинат, а ж і як і доводзіцца «строить себя». Праз лёс Нады Круціко і яе сябра Леа Кавіава, што трагічна загінуў на працягу шахты, Эдуард Карпачоў праўдыва і пераканальна паказвае, як палітычны і перадачы, пра «трудове, как молот, дека» расказана хваляюча, проста, а мастацкім гукам і тактам.

Не гэта ўсё, што паказвае, што М. Садковіч дае ў творы дасціпны замаляваў нораваў і побыту сучаснай Англіі, пейзажаў Лондана.

У пэтым жа апавесці напісана няроўна. Многія старонкі ён бяспрыкладна ўдала (шасцідэсяцілітні паход прыхільнікаў міру да ядзернага цэнтра, каб выказаць пратэст супраць гоніў забурэнняў, малюць бачуць Янкі па чужой зямлі ў пошуках працы і хлеба, апавяданне Біла Хамільтона, уся лінія ўзаемаадносін паміж Янкам і Катлін, сцяжына працы ў Віцебску і выкананне абавязкаў — усе працеш на будаўнічым аб'екце — ад падрывоў і траўніў для падмурка і да аддзельных работ.

Старонкі запіснай кніжкі лісьменніка Піла Пестрака знаёмыя нас з яскравымі фактамі самаадданы працы савецкіх людзей у жыва-лагодным саб'есе ў Зарэччы на ўскраіне гарадскога пасёлка Жодзіна.

Нізка «Новыя стихы» Пятра Валкава сведчыць аб упартай працы паэта над словам, аб яго шырым імкненні скласці такую песню, якая б «шла советичной в народ». З добрым пэтычным настроем напісаны верш «Партизанские рассказы». Міністэрства культуры СССР да дугатрацінавую работу і высока паказчыкі на кінаабслугоўванню насельніцтва ўнагародзіла яго награду аном значым выдаткі культветработы. У адказ на ўнагароду Барыс Падбарэзкі абавязвае выказаць гаварыць план да адкрыцця чарговага Пленума ЦК КПСС.

В. СУРМАЧ,
дырэктар Залескага сельскага Дома культуры.

Сморгонскі раён

Гэта была на Магілёўшчыне, дваццаць сем гадоў таму назад. Сяляне адракаліся ад вузкіх палосак, спрадзёнай настыцы. Кулак, як клычкі, трымаўся за ўваенасць. А ў вёсцы грамада і ў калгас яшчэ не перыла, і па-старому жыць не хацела. Дзе ўвядзена праўда? З раёна прыязеда прадстаўнікі, выступілі на сходзе, а гаварыць добра не ўмеа. А тут па бездарожжы на хуцкім кані і непадымажы, рыпучых колах Барыс Падбарэзкі прыехаві і ў вёску. Ні ў адной вёсцы тады не было клубу. Які вуліцы даводзілася паказаваць, а які дождж — у гумне. А кіно няма. Сяляне нават надыліся на экране пачытаць не маглі. Барысу Падбарэзскаму, маладому кінамеханіку, давялося і апаратуры кіраваць, і чытаць на экране. Як бы там ні было, а старыя на царку забываліся і ў кіно ішлі.

А калі Барыс Падбарэзкі прывёз у вёску гукавы фільм «Чапаеў» — быў незвычайны поспех. Ён бачыў, як пасля сеанса сёй-той і сялаў крадком выйраў, а мужчыны гаварылі:

— От што значыць Савецкая ўлада, а мы ішчэ ў калгасы не верым.

Там малады механік упершыню адуціў, што ён вельку карысць прыносіць людзям. Ні завулічкі, ні праўдзіны дажджы не маглі суняць яго імкнення. «Яданы госьці, любімы сябра», — дзе толькі Барыс Падбарэзкі ні паказаў кіно, усюды так называлі яго.

Пасля гэтых ён пераляжае працаваць у Смагонскі раён. І тут сяляне ніколі не бачылі кіно, бо пры панскіх Польшчы не толькі кіно, а нават добрыя кніжкі не было пачытаць. Ад штрафаў да падаткаў селянін не мог дымаць. А пры Савецкай уладзе прыйшоў дастатак да былога беднага. Кніжкі і кіно сталі найлепшымі дарадчыкамі моладзі і старых.

Курс на сучаснасць

раду, бо думае, што Генадзь пераказаны ў тым, што ён, Янка, — адрады. Разам з мастаком Сяргеем Бондарам — савецкім і спецыяльна савецкай гандлёвай місіі Генадзь усе дні свайго прабывання ў Лондане аддае пошукам Янкі.

М. Садковіч падае ў апавесці пераказальныя вобразы савецкіх людзей — патрыяты Радзіма, простых англічан, якія жадаюць жыць у міры і дружбе з усімі народамі (былы баронца Мадрыда Біла Хамільтон, сяброўка Янкі — Катлін, удзельнік паходу да ядзернай станцыі ў Олдрэмастон), выкрывае безлімітныя розныя масы (Барыс Аркадзевіч Баржаў, Даніла Мацвеевіч).

У «Дэбніцы назіранняў», які вядзе Сяргей, ёсць запіс аб тым, што Янка вырваўся з туману ілжы, якім ахутаў яго капіталістычны свет: «Ом нашей первой встречи с Янкой прошло всего двенадцать дней. Кажется, из этих дней был наполнен воспоминаниями, думами о своем прошлом, надеждой на избавление от того, что голами давило душу потверженного родины... Избавление... Родинка... Есть ли большая награда за все страдания?» Вернісць Радзіма, незломаная душой савецкага чалавека — такі лейтматыў апавесці «Человек в тумане».

Не гэта ўсё, што паказвае, што М. Садковіч дае ў творы дасціпны замаляваў нораваў і побыту сучаснай Англіі, пейзажаў Лондана.

У пэтым жа апавесці напісана няроўна. Многія старонкі ён бяспрыкладна ўдала (шасцідэсяцілітні паход прыхільнікаў міру да ядзернага цэнтра, каб выказаць пратэст супраць гоніў забурэнняў, малюць бачуць Янкі па чужой зямлі ў пошуках працы і хлеба, апавяданне Біла Хамільтона, уся лінія ўзаемаадносін паміж Янкам і Катлін, сцяжына працы ў Віцебску і выкананне абавязкаў — усе працеш на будаўнічым аб'екце — ад падрывоў і траўніў для падмурка і да аддзельных работ.

Каб песні былі крылатыя

Хто гэта прыдумаў толькі вясно прапавізія свята песні? Там, дзе лёгка дыхацца, вясёла жывецца — і ў мараша хораша спяваецца.

Выхадным днём у Слонімі з усіх дарог імчаліся аўтамабілі: з трох раёнаў — Слонімскага, Каалюшчынскага, Зельвенскага — прыехалі спявакі і танцоры, музыканты і артысты на агляд калгасна-саўгаснай самадзейнасці.

Зал Слонімскага Дома культуры перапоўнены. За сталом члены журы, Паслухаць, паглядзець народнага талента прыбылі прадстаўнікі Гродзенскага абкома партыі і Упраўлення культуры, абласнога і рэспубліканскага Даму народнай творчасці. Прыхаду і народны артыст БССР Г. Цітовіч.

Агляд адкрыў Слоніміскі раён. І не выпадкова. Слонімішчына заўсёды славіцца пачувальнасцю. Тут некалькі песняў аб мясцовых спяваках запісаў Г. Цітовіч, які цвёрды шырока вядомы ў рэспубліцы.

Надаўна ў Капыльскім Даме культуры адбыўся раённы агляд мастацкай самадзейнасці. З вясельнымі песнямі тут выступілі дудары. Зараз яны рыхтуюцца да абласнога агляду мастацкай самадзейнасці. На задку: дудары на рэцэтні. Фота П. Навагаравы. Фотахроніка БЕЛТА.

тату назад упершыню ў вёсцы Азарніцы арганам калгаса тав. Макарыч арганізаваў невялікі ансамбль. Выступілі перад калгаснікамі. Народ упадабаў песні хору. У калектыву пачалі прасіцца сталыя людзі. Цяпер у рэпертуары хору некалькі рускіх і беларускіх народных песняў, творы савецкіх кампазітараў. Азарніцкі хор удала выканаў вядомую на Слонімішчыне песню «Пайшоў Ясь». Памайстарку прагучалі ў яго выкананні сучасная песня «У імя заўрашняга дня», а таксама Украінская «Ганьза». Апрача таго ў праграму хору ўвайшлі песні: «Чырвоная каліна», «Унёс», «Вячэрні знон». Але ў выкананні іх калектыву яшчэ не дабіўся алажанасці і добрай выразнасці. У некаторых словах або ў канчатках слоў дрэнна вымаўляюцца зычныя гукі. У хоры ўдзельнічаюць таленавітыя людзі, але ім і кіраўніку тав. Макарычу неабходна кваліфікаваная дапамога музыканта-прафесіяналаў.

Любіць песню і ў Каалюшчынскага раёна. У адным толькі калгасе «Уперад» у трох харавых калектывах — 200 чалавек. На агляд прыехалі хоры вёсак Дасраўна і Ісавічы. Самадзейны калектывы тэатра

калгаса яшчэ маладыя, што асабліва адчуваецца пры выкананні музычнай праграмы. Хор вёскі Дасраўна мае спетыя жаночыя галасы, а мужчынскія партыі гуцьця яшчэ наладжана. У дэлым жа хор пакідае прыемнае ўражанне. Перш за ўсё выдзя, што калектыву Дасраўнянскага хору строга прытрымліваюцца народныя песенныя традыцыі. Многія нумары былі выкананы са свежым самабытным гучаннем. Арыгінальна прагучала песня «А ў полі ніўка». У рэпертуар калектыву ўвайшла жартовая народная песня «Стара бабулька», якая ў запісанай ўдзельніцамі хору ў суседнім калгасе імя Леніна.

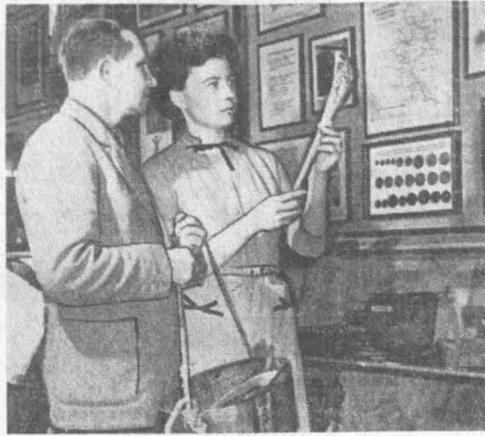
Многім харавым калектывам Слонімскага і Каалюшчынскага раёнаў не хапае сараўдзінных мастацкіх кіраўнікоў. Вось на чале Ісавіцкага хору стаіць загадчыца бібліятэкі Ліда Лагуцік, якая змагла заахоўваць да ўдзелу ў хоры больш 60 чалавек. Але яна не мае спецыяльнай музычнай адукацыі і таму творчы калектыв пад яе кіраўніцтвам не вылучаецца добрымі мастацкімі якасцямі пры выкананні праграмы. Калі б райкомы партыі і раённыя аддзелы культуры клапаціліся аб тым, каб вылучыць таленавітых людзей з калгасаў і накіравалі іх на абласныя курсы мастацкіх кіраўнікоў, справа з кіраўніцтвам сельскімі самадзейнымі калектывамі лепш была б наладжана.

Калгасна-саўгасная самадзейнасць Зельвенскага раёна ўвогуле не вылучаецца масавасцю. За выключэннем нештатнага хору калгаса імя Чарніхоўскага, на рэспіт сцэне выступілі індыўдуальныя выканаўцы. Калгасніка арцель імя Чарніхоўскага тав. Рысь з глыбокім пачуццём праспявала песню з кінафільма «Гадзінік спыніўся апоўначы». Чыталі гав. Сіўко добра працягваюць у рамане А. Фадзеева «Маладая гвардыя».

У калгасе на Зельвеншчыне многа таленавітых аматараў мастацтва, з якіх можна арганізаваць валькі самадзейнай калектывы. А песня тады прынесіць радасць і становіцца крылатай, калі яе спяваюць усюды.

М. ГРОДНЕУ.

ГІСТОРЫЯ РОДНАГА КРАЮ

Малады чалавек нахіляецца да вітрыны, уважліва разглядае экспанаты. Пад шклом рычы з дрэва: міска, лыжкі, грэбен, гарнец, трыпалка. Экспанаты пачыналі ад часу. Гэта не дзівак: ім 80—100 год. Пра гарнец малады чалавек чуў, чытаў у дзевяці і літаратурныя творы, але які ён — ніколі не бачыў.

Кожны з экспанатаў мае сваю гісторыю. Азін знайшлі ў вёсцы Сычова, другі — у вёсцы Краснае, трэці — у Мірашчына. Вёскі гэтыя на Баўруйшчыне. І там сабралі экспанаты — жывыя сведкі далёка мінулага, з якімі наведвальнікі знаёміцца ў Баўруйшчынскім краязнаўчым музеі.

Гісторыя стварэння музея — не складаная, але цікавая. Яна — сведчанне любові культработнікаў да роднага краю, павялі да гістарычнага мінулага. Спачатку музей знаходзіўся ў двух невялічкіх пакойчыках. З часам паявіліся чыслыя фонды, было сабрана многа экспанатаў. Цяпер музей у асобным будынку. У драўняным зальце — экспазіцыя, якая ахоплівае розныя перыяды, пачынаючы ад феадалізму і да нашых дзён.

Надаўна работнікі музея стварылі новыя экспазіцыі па дакастрычніцкаму перыяду. Яны размешчаны ў асобнай зале. На сцянах — збор часоў Айчынай вайны 1812 года, вопратка рускіх воінаў, вялікая калекцыя манет трыохстагадовай даўнасці, эмблема першага Баўруйскага металургічнага завода.

У асобных залах размешчаны экспазіцыі, якія расказваюць аб Кастрычніцкіх днях на Баўруйшчыне, аб Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 гадоў. Вось, напрыклад, макет дома, у якім друкаваўся маніфест 1-га з'езду РСДРП. Макет зроблены па фотаздымку, які ўдалося выявіць пасля доўгіх пошукаў у бібліятэцы Масквы. Вось на задку М. І. Калінін у час наведвання Баўруйскага (чэрвень, 1919 г.). Наведвальнікі могуць знаёміцца з героямі грамадзянскай вайны, гісторыі станаўлення Савецкай улады на Баўруйшчыне.

Многа каштоўных матэрыялаў сабралі работнікі музея для экспазіцыі, прысвечанай Вялікай Айчыннай вайне. Тут у фотаздымках і дакументах гісторыя славаўта Баўруйскага катла, падзвігі партызан, герояў простых савецкіх людзей у барацьбе з фашызмам, калекцыя «Нашы землякі — героі Савецкага Саюза».

Днямі ў музеі створана экспазіцыя «Хімічная прамысловасць у святле рашэнняў чэрвенскага Пленума ЦК КПСС».

Некалькі залаў займае прырода краіны. Тут экспазіцыя ахоплівае не толькі Баўруйскі і яго наваколлі, але і ўсю Магілёўшчыну. На сцянах і макетах — карысныя выкапні, жывыя сведкі вобласці. Многія экспанаты перададзены музею прыватнымі асобамі — жыхарамі Магілёўшчыны.

Баўруйскі краязнаўчы музей з цікавасцю наведваюць працоўныя горада і вобласці.

На задку: супрацоўнікі музея У. Дамарад і Н. Акрамчадлава паўнаўчым сцянд «Феадалізм на тэрыторыі нашага краю» новымі экспанатамі.

Фота Ул. Крука.

Працы па музыцы

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

дзія некаторыя агульныя тэндэнцыі, аб усім гэтым у нарысе няма ні слова.

Таму застаецца нераскрытым і значэнне для беларускай музыкі гістарычнай пастаноў ЦК ВКП (б) 1932 г. «Аб перабудове літаратурна-мастацкіх арганізацый». Аб ёй мімаходам успамінаецца толькі ў сувязі са стварэннем у Мінску аддзлення Саюза савецкіх кампазітараў. Застаецца невразумелым, ці мелі месца ў беларускай музыцы 30-х гадоў тэзісы, аб якіх гаварылася ў рэдакцыйных артыкулах «Праўды» «Суб'ют замест музыкі» і «Вялікі фальш» (1936 г.). Наогул спасаліся на тым ці іншым партыйным рашэнні на пытаньнях мастацтва, якія ёсць у кнізе, не вылікаюць арганічна з яе зместу. Іх успрымаем як нешта змысловае. Адбываецца гэта зноў-такі таму, што сімфанічная творчасць беларускіх кампазітараў разглядаецца ізданнем ад музычнай культуры іншых рэспублік. Толькі ў адным месцы, калі размова заходзіць аб скрыпачным канцэрте П. Падкавырава, прысвечаным паміні Гастэлы (1947 г.), робіцца напамін на нейкіх азначэннях некалькіх уласціва «у гэты перыяд многімі творамі савецкага сімфанічнага (стар. 13). Але чаму аб гэтым трэба пісаць так туманна, ці негаварыцца сказаць, аб чым імяна ідзе гутарка?

Між іншым, гэты недаход уласцівы і рабоне В. Сізько, Відань, умельства спадчыць музычны аналіз з аналізам эстэтычным, гудумачэнне асобных з'яў музычнай практыкі ў іх сувязі з агульнымі задачамі часу, класічна сфармуляванымі ў партыйных рашэннях па пытаньнях мастацтва — наогул слабае месца нашага музыкантаўства.

Хочацца ўказаць яшчэ на адзін недаход, уласцівы ў той ці іншай ступені абедзюм работам. У іх амаль не ставіцца пытанне аб месцы, якое займае беларуская музыка (опера і сімфанія) ў савецкім музычным мастацтве, ці выйшла яна па сваёму значэнню за межы рэспублікі, ці ведаюць не ў маштабах усяго Савецкага Саюза. Даводзіцца канстатаваць, што такога шырокага ўсвежэння тунічэння беларускай музыка яшчэ не атрымаў.

У чым прычына такога становішча? Справа тут, аднак, не проста ў недахопах прапаганды беларускай музыкі, а ў больш сур'ёзных фактарах — ва ўзроўні самой музыкі, у недахопах яе мастацкага майстэрства, прафесійнальнай сталасці кампазітараў і г. д. Усе гэтыя пытанні абмінулі аўтары рэцэнзійных работ. А нават праявілі іх пастаноўка ў многім саздзёніі і павысілі б цікавасць да іх.

Вылікае здзіўленне адсутнасць у нарысе нават пастаноўкі пытання аб наватарстве ў музычным мастацтве і аб адносках да гэтай праблемы беларускіх кампазітараў. Аліо з кардынальных пытаньняў савецкай музыкі, якое хваляе ўсіх савецкіх кампазітараў і музыкантаў, засталася не закранутым аўтарамі. Ці не таму гэта магло адбыцца, што беларуская опера і сімфанія музыка не даў яшчэ дастаткова матэрыялаў для гэтага? Але тым больш нашы музыкантаў павінны на гэта звяртаць увагу. Скажаць сваё новае слова ў мастацтве, пагадзяцца на жыццё савецкага народа ва чымасна, адначу і перадаць пульс нашага жыцця, знайсці адпаведныя срокі музычнай выразнасці — мара кожнага кампазітара. І калі на практыцы гэта яшчэ не заўсёды ўдаецца, хіба не варта гэтымі гаворкамі глыбока задумацца над такімі фактамі?

Вітаючы выхад першых брашур, якія аналізуюць беларускую музыку па жанрах, нехта не зрабіў крытычнай заўвагі ў адносіх Беларускаму мастацтву. Называючы малы аб'ём работ. Ці можна менш чым на двух друкаваных аркушах (тэкс займае каля паўтара аркуша, астатняе займае нотныя прыклады) расказаць аб усіх, хоць бы аб найбольш значных творах беларускай музыкі, створаных больш чым за чатыры дзесяціці год? Мімаволі ідэалогія прыбагачы да кароткай інфармацыі і спрэчэнняў. Выдавецтва дэрэнна баіцца дапусціць нават у папулярных брашурах прафесіянальна разгледзець музычны творы. Наўняўнасць такога матэрыялу толькі павысіла б цікавасць чытачоў. Вядома, нам патрэбны і кароткія папулярныя брашуркі інфармацыйнага характару, падобныя да выддзёных нарысаў. Але вельмі патрэбны і глыбокі спецыяльныя музыкантаўства даследаванні аб беларускай музыцы.

Дзяржаўнае выдавецтва БССР павінна, нарэшце, узяць друкаваць тую прадукую, якая ёсць ужо ў партфелі беларускіх музыкантаў, публікаваць без сцяджа на непадрыхтаванасць чытача, з належащим даведчаным матэрыялам, навуковым апаратам — так, як гэта робіцца ў навуковых выданнях.

А. ЛАДЫГІНА.

Сумна і аднастайна

Раёны агляд мастацкай самадзейнасці калгасаў і саўгасаў Раскоўшчынскі паказваў, што ў гэтым зацінах кутку Беларуса ёсць многа таленавітых спявакоў і музыкантаў, якія любяць і шануюць песню.

Характэрная рыса сьветлага агляду — яго масавасць. У многіх калгасах і саўгасах створаны вялікія хоры, танцавальныя калектывы. Напрыклад, у хору Баронкаўскага аддзлення саўгаса «Сялецкі» 38 удзельнікаў. Не ўступае баронкаўцам і хор сельсаграбелі імя Суворова, а аб'яднаны хор двух суседніх калгасаў «Рэсія» і «1 Мая» на колькасці ўдзельнікаў павінае ўеіх.

3 багатай і цікавай праграмай прыехалі на агляд самадзейныя артысты перадавога ў раёне калгаса «Кранітат». У гэтым адным з найбольш моцных калектываў ёсць даволі шматлікі хор, добры танцавальны гурток, многа індыўдуальных выканаўцаў — спявакоў, музыкантаў, чыталікаў.

Асабліва цікава агляду і ў тым, што ў ім вельмі многа ўдзельнікаў пажылога ўросту. Так, у Саўгасіўскім сельскім клубе (саўгас «Сялецкі») большасць харыстаў — немаляды ўжо жаячыны-дзяркі. Парававалі выступленямі скрыпачы,

Харавы калектыв настаўнікаў

У Акцёрскай раённай сярэдняй школе створаны настаўніцкі харавы калектыв. Ім кіруе выкладчыца спяваў Эма Пітроўна Гурова. У рэпертуары хору — папулярныя песні савецкіх кампазітараў. Апрача заняткаў з харыстамі тав. Гурова і некаторыя настаўнікі чытаюць лекцыі па мастацтву і літаратуры.

Харавы калектыв рыхтуе новую праграму, з якой выступіць у Дзень Савецкай Канстытуцыі перад працоўнымі раённага цэнтра.

М. НАВУМЕНКА.

У сельскім клубе

У сельскім клубе вёскі Коўчыны Парчыскага раёна адбыўся кустамы агляд мастацкай самадзейнасці. Перад гледацямі калгаса «Ленініскі шлях» выступілі калектывы мастацкай самадзейнасці сельсаграбелі «Перамога», «Сяг камунізма» і «Чырвоная зорка».

І. СТЭЛЬМАХ.

у асноўным мужчыны і дзяды гадоў па семдзясці: Курацкі і Курявенка з сельсаграбелі імя Суворова, Павел Іванавіч Хадорчанка з калгаса «Рэсія», Вілейскі Марквіч Бондаруў з калгаса «Перамога» і многія іншыя.

Захваленне гледачоў выклікаў сямідзясцігадовы дудар Іван Іванавіч Слабодчык, каласнік сельсаграбелі «1 Мая». На самаробнай дудцы ён з валькім майстэрствам грае беларускія народныя мелодыі. Аднавяскоўцы паважаюць яго і як вядомага прапаніста чалавека. Негледзячы на ўроств, ён яшчэ даволі рухава завячаецца ўлетку з касой на сенажаці, з аміой не выпускае з рук сякера — жмантуе калёсы, саны.

Наогул, сярэд ўдзельнікаў агляду не было беларучак, людзей, якія толькі спяваюць любячы, а працяг гэтых доманстраваў мастацкай аддзельнасці. Яра самадзейнага калектыва сельсаграбелі імя Сталіна Нікоўскага сельсавета — дзяркі. Яны больш за ўсё надзілі малака ў раёне і з гонарам трымаюць пераходныя Чырвоны сцяг. Не падкачалі і ў песні галасістыя, заўзятыя дзяды! Працаўніцкі ферм, лепшыя паляводы таксама ўваходзіць у калектывы самадзейнасці калгасаў «Парлетарская рэвалюцыя», імя Сталіна Дзяржынскага сельсавета, «Кранітат», «Перамога», саўгасаў «Ленініскі шлях», «Сялецкі» і інш.

Добра і то, што амаль усе калектывы сьвета выступілі ў нацыянальных касцюмах. Для Касцюкоўскага раёна гэта новае. Адчуваецца, што праўдзены калгасаў і дзяркі саўгасаў больш сталі клапаціцца аб самадзейных артыстах. Толькі хор калгаса «Парлетарская рэвалюцыя» ды яшчэ хто-кольвечы выступілі ў звычайным убранні, што ў многім знізіла эфект ад іх выступленняў.

Вось тэ становічае, што выявілася на аглядзе. А цяпер некалькі заўваг аб недахопах, агульных для ўсіх калектываў раёна.

Па-першае, беднасць рэпертуару. Амаль усе хоры выконвалі адны і тыя ж песні: «Туман ярма», «Ой, ляцелі гукі з броду», «Ой, хацеца яны моца», «Чаму не прыйшоў». Сярод моца, дзяды і трыо — такі ж малюнак: «Валжанка», «Ландыш», «Над палымі зорка светлая» выконваліся дзвасткамі спявакоў і спявак. Завалася, нібы правадзіцца конкурсе на лепшае выкананне.

І яшчэ заўвага. Рэпертуар у радзе месці падбіраецца без густу. Гэта асабліва датычыць драматычных твораў. Узды, напрыклад, шюд, які прывёлі драмгурткаў Складнінскага сельскага клуба. Дзе яны толькі адкапалі гэтую пустыю і на радасці пошуку інтэрмедью? Даўна, як магла камісія прапусціць яе на агляд.

Трэба, каб самадзейнасць працавала не дзеля аглядаў і справаздач, а сістэматычна дапамагала б працаўнікам вёскі ў выкананні вялікіх гаспадарчых задач.

В. НІКАЛАЕНКА.

Пажаданні чытачоў

Рабочыя, настаўнікі, служачыя розных устаноў горада Барысва сабраліся ў раённым Даме культуры, каб выказаць свае думкі аб часопісах «Беларусь», «Советская Отчизна», газетях «Чырвоная змена», «Літаратура і мастацтва» і «Настаўніцкая газета». На сустрэчу з чытачамі прыехалі беларускія пісьменнікі і журналісты, супрацоўнікі рэдакцый гэтых часопісаў і газет.

Кафэрыённы чытачоў адкрыла настаўніца 4-й сярэдняй школы В. Андранік. Яна прадставіла слова пісьменніку Рамону Сабалеўку, які падрабязна спыніўся на сёняшнім стане беларускай літаратуры, расказаў, над чым прауючы нашы празаікі, паэты, якія творы будуць змяшчаны ў бліжэйшы час на старонках часопісаў «Беларусь», «Советская Отчизна» (з новага года апошні будзе выходзіць пад назвай «Нёман»), газет «Літаратура і мастацтва». Затым выступілі чытачы — настаўнікі М. Гузман, П. Сярко, Е. Муцько, В. Малчанова, М. Казлоўска, Е. Замерфельд, рабочы камібінар «Камінтэрн» М. Ваўрух, пенсіонка «Камінтэрн» і інш. Яны выказалі заўвагі аб часопісах «Беларусь», «Советская Отчизна», «Настаўніцкая газета», «Чырвоная змена», «Літаратура і мастацтва».

Малчанова, напрыклад, адзначыла, што часопіс «Беларусь» робіць добрую справу, друкуючы матэрыялы па гісторыі Беларусі, змяшчаючы разрадуны карцін беларускіх мастакоў, выкарыстоўваючы ўзоры народнай творчасці ў матэрыялах для вышукі і г. д. Яна лічыць, што часопіс павінен даваць больш матэрыялаў павальнага характару па гісторыі беларускага мастацтва, музыкі, а таксама нарысаў, апавяданняў на сучасную тэму.

Чытач М. Казлоўска, гаворачы пра часопіс «Советская Отчизна», назвала «Тую повесть» Б. Бур'яна, верш І. Шклярэўскага «Она любила», нарыс Э. Карпачова «Хлеб і соль» і іншыя матэрыялы, якія ёй спадабаліся. Але, на яе думку, трапляюцца ў часопіс і слабыя, недарэчыя творы. Рэдакцыі трэба больш строга падыходзіць да друкавання ў часопісах.

Па слядах нашых выступленняў
Справядлівая заўвагі

І. Граблеўскі ў карэспандэнцыі, змяшчанай у нашай газеце 3 кастрычніка г. г. («Няўдалы канцэрт»), пісаў пра недарэчны канцэрт Беларускай дзяржаўнай філармоніі, дадзены ў раённым цэнтры Астравец.

Міністэрства культуры БССР паведала рэдакцыі, што заўвагі, выказаныя тав. Граблеўскім, будуць улічаны пры складанні новай канцэртнай праграмы. Выканаўцы, якіх крытыкавала газета, прауючы цяпер над новым рэпертуарам.

пёсе твораў маладых аўтараў, перахладу з беларускай музыкі.

Вельмі слухныя заўвагі былі выказаны ў адносіх газет «Літаратура і мастацтва».

— Я даўно вылісаю газету «Літаратура і мастацтва», — сказала выкладчыца беларускай мовы і літаратуры Л. Валканюска. — Нам, настаўнікам, газета шмат дапамагае ў рабоце, друкуе крытычныя і літаратурна-навучныя артыкулы па гісторыі беларускай літаратуры, аб творчасці тых або іншых пісьменнікаў. Мне вельмі спадабалася старонка матэрыялаў да 60-гадова з дня нараджэння Міхаса Лынькова. Газета добра зрабіла, што надрукавала гэтую старонку навярхнае аб'ёмнае.

Чытачы выказалі шмат пажаданняў у адносіх рэдакцыі. Яны лічыць, што газета «Літаратура і мастацтва» павінна больш друкаваць фельетонаў, урыўкаў з новых мастацкіх твораў, паведамляць чытачам, над чым прауючы беларускія пісьменнікі, часцей друкаваць матэрыялы пад рубрыкай «За рабочым сталом пісьменнікаў». На іх думку, у газеце недастаткова змяшчана артыкулаў старажытных пісьменнікаў, майстроў мастацкага слова аб творчасці маладых аўтараў. На старонках газеты павінна вясціся больш шырока гаворка аб літаратурным майстэрстве.

Л. Валканюскай не спадабаўся ліст трох байкаўцаў Ул. Корбана, Э. Валасевіча і М. Скрыпкі, якія напісалі ў газеце. На яе думку, гэты ліст мае абразлівы тон у адносінах да маладога крытыка, у ім адчуваецца пераўзнасць, з якога байкапісцам сустрапі крытыку ў іх адносіх. Выкладчыца беларускай мовы і літаратуры Н. Дружалюўска зрабіла слухныя заўвагі аб падручніках і хрэстаматых па беларускай літаратуры для старажытных класаў сярэдняй школы.

У канферэнцыі чытачоў прынялі ўдзел пісьменнікі, паэты і журналісты П. Бярозкі, П. Прыходзька, Н. Кіслік, В. Тарас, А. Кірпічэнка і Р. Самуценка. Яны прачыталі свае творы, расказалі аб рабоце рэдакцый газет і часопісаў. Тут жа прыводзілася падпіска на газеты і часопісы.

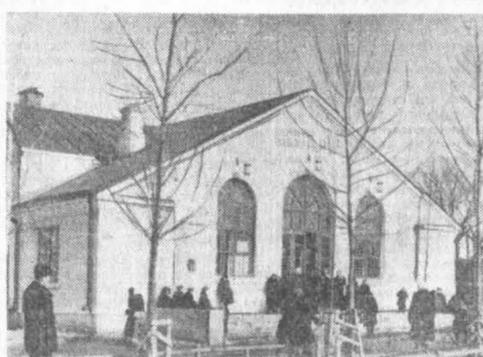
Асабліва ўвагу аўтара пастананна прыцягвае пытанне аб тым, як беларускі кампазітары ў іх сімфанічнай творчасці выкарыстоўваюцца і пераўтвараюцца народнае песня. Гэта, бадай, стрыжнінае думка С. Ніснечіч. Падаюнае імкненне само па себе вельмі цікавае і не можа выклікаць прырачэнняў. Трэба толькі заахоўваць пэўную меру і засярагацца таго, каб у чытача (брашура ж папулярная) не складалася думка, што напісані сімфонія — значыць проста ўдала палубіць адпаведныя задуме народнага мелодыі. А такая небяспека ў рабоце ёсць.

Не ўсе аўтары удала выказаны, сустракаюцца недагаворкі, асобныя няўдалыя выразы. У прыватнасці, выклікае прырачэнне думка аб тым, што песня А. Аляксандрава «Свяшчэнная вайна» выкарыстана Я. Шчюкім у Трэцяй сімфоніі як «сімвал вайны». Выдатны ўзор савецкай песеннай класікі — «Свяшчэнная вайна» А. Аляксандрава любімая ўсім народам не як сімвал вайны — г. зн. гора, разбураўніў, кровапрапіліў і да т. п., а як сімвал народнай згуртаванасці, вясельна патрыятычных пачуццяў. Між іншым падобных няўдалых выказаў у гэтай рабоце параўнальна мала.

Гаворачы аб брашуры С. Ніснечіч у пачатку, нехта не ўказаў на існуючы недаход, які ёсць у ёй і значна ніжэй за капітоўнасць. Размова вядзецца аўтарам без сувязі з агульнымі для ўсёй савецкай музычнай культуры праблемамі, з той барацьбай, якая вядзецца на фронце савецкага мастацтва ў розныя перыяды яго гісторыі.

Асабліва адчуваецца гэта ў першым, часткова, можа, і ў другім раздзеле, дзе гутарка ідзе аб асабліва напружаным часе станаўлення савецкай музычнай культуры (вострая ізданная барацьба, наяўнасць розных групіроўкаў — «Парлеткулт, АСМ, РАПМ і інш.). Шэраб іліся ў 20-я гады на культурным фронце, ці развівалася беларуская музыка ў баку ад гэтых агульных працэсаў або і ў ёй паві-

А. ЛАДЫГІНА.

У рэспубліцы з кожным днём уступаюць у строй кінатэатры, клубы, дамы культуры. На задку: у нядзелью кінатэатра ў гарадскім пасёлку Чырвоная слабада, Мінскай вобласці. Фота М. Рубінштэйна.

Ідзе падпіска на газеты і часопісы на 1960 год. Дарагія чытачы! Своечасова падпішыцеся на газету „Літаратура і мастацтва“

ПАДПІСКА ПРЫМАЕШЧА УСІМІ КАНТОРАМІ І АДДЗЯЛЕННЯМІ СУВЯЗІ, АДДЗЕЛАМІ САЮЗДРУКУ, ПАПТАЛЬБЕНАМІ І ГРАМАДСКІМІ РАСПАЎСЮДЖВАЛЬНІКАМІ ДРУКУ НА ПРАДПРЫЕМСТВАХ, ВА УСТАНОВАХ